

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m (širine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 420—
polletno	150—	polletno	210—
3 mesečno	75—	3 mesečno	105—
1	25—		35—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje, Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K
Poština plačana v gotovini.

Šolska vprašanja v Jul. Benečiji.

Šolsko vprašanje je najvažnejše. Zato pa se bavijo z njim Italijani dan na dan. Umevno, da se moramo mi še bolj baviti s tem vprašanjem, saj gre za temelj bodočnosti velikega dela našega naroda, ki je proti svoji volji ali po angleško-franc. italijanski odločbi prišel pod italijansko kraljestvo. Šola je podlaga vsemu. Italijani radi tega hite, da bi dali šoli tako podlago, ki bi služila njihovim načrtom za prihodnje čase v Julijski Benečiji, v kateri hočejo popolnoma zagospodovati, tako da bi bil Jugosloven v njej samo nižji delavec in reven bahtar, vsa večja posest, trgovina in obrt pa naj bi prešla, kar je v jugoslovenske, v italijanske roke in v teh rokah naj bi se strnila sploh vsa gospodarska in politična moč v deželi. Jugoslovensko ljudstvo bi delalo in garalo ter se potapljalo v ničinih italijanstva.

Italijanski nacionalisti kažejo včasih precej očitno take svoje namene in vlada nima drugih, kakor to spričuje njeno dosedanje postopanje s šolo in učitelji med Jugoslovenci. Polno je slučajev, ko se s službene strani poskrbi, da se ukine jugoslovenska šola in ostane ukinjena ali pa se nenadoma, v razočaranje Jugoslovenov, pojavi med njimi italijanski učitelj ali učiteljica, kakor je to v Istri. Zato je nas, da je socialno-demokratsko glasilo „Lavoratore“ dalo prostora člankom enega izmed glavnih voditeljev te stranke, dr. Oberdorferja, ki sicer privoščiti Jugoslovenom šolo tam, kjer žive kompaktno, drugod pa naj se kar na kratko raznarodujejo v italijanski šoli, ki postavlja v jugoslovensko šolo italijanskega „nadzornika“, da bo podil iz nje irredentizem, ter ki glede srednjih in višjih šol soglaša z nacionalisti, tako da bi jugoslovenski učenec, ki bi se šolal po navodilih Oberdorferja in nacionalistov, vstopil v ljudsko šolo kot jugoslovenski deček, končal pa bi svoje študije kot italijanski mladenič z nekakim jugoslovenskim obilježjem.

Pa ne sodijo vsi tako, kakor Oberdorfer. Goriški profesor Bonnes

je boljši človek. On pravi v svojem članku v „Lavoratore“: Vse jugoslovenske šole, ki so eksistirale pred vojno, srednje šole kakor ljudske, se morajo odpreti! Jugoslovenske šole v jugoslovenskih krajih in kjer so potrebne v jezikovno mešanici. Več slabega napravi iz političnih motivov neodprta šola nego vsa propaganda nacionalističnih učiteljev, ako ni za njo opravičene podlage. Učiteljske v Tolmini je monstrum, ki je nudi več argumentov za agitacijo in dal več uspeha jugoslovenskemu nacionalizmu, kakor bi ga dalo pet srednjih šol v Gorici. Naj se otvori v Gorici! Naj se otvorijo srednje šole in pokaže naj se dobra volja in pove, da dosedanja neotvoritev ni bila odvisna od političnih motivov, marveč od motivov, neodvisnih od dobre volje. Bonnes nasvetuje italijanski vladi, da naj si ne išče svojih svetovalec med Kajni Italijanske Slavle, sicer bo jugoslovenski irredentizem neizogiben pojav. Bonnes vidi Bandija in Mavra in še koga drugega, ki se bo dal porabiti prav po službeno-italijansko v šolskem vprašanju. Kaj ne išče Italijanska vlada. Kaj naj ubije Abila, potem bo šolsko vprašanje rešeno po volji sedanjih kriminalcev italijanske države. Bonnes hoče dati pravico vsem, ali je tega mnenja, da se da doseči to samo s socialističnim delovanjem, samo v tem delovanju je pot, ki vodi do uresničenja pravice. Italijanska vlada na, ki je zastopnica italijanske buržoazije in kateri dajejo nasvete stari liberalci v deželi, oslepljeni od šovinizma, ne bo rešila tega problema, ki je tak, da utegne privedi še težke zapletitve.

Bonnesov članek je simpatičen, ali tisti, ki imajo moč v rokah, sodijo in delajo drugače, po drugih pomilih o pravici. Z Italijanske strani nimamo pričakovati šolske pravice, kar oni hočejo dati, to ne bo niti senca pravice. Šolsko pravico si morajo Jugoslovenci sami izbojevati. Tako je! Zato na na plan in v boj za našo šolo v Julijski Benečiji!

K.

Glasovi o Poljski.

Prezident poljske republike Pilsudski je prejel vabilo Francije, da poseti Pariz. Kaj je konkretni povod

temu vabilu, se ne ve. Mislilo se je, da gre za vojaško konvencijo med Poljsko in Francosko, obrnjeno proti

Nemčiji in boljševikom, ki jih Nemčija podpira. Vabilo pa ima velik pomen tudi za poljsko notranjo politiko. Pilsudski, ki nagiblje k socializmu, in vsa levica poljskega državnega zbora hoče (dasi je vsa Poljska za ententofilsko, posebe za francosko-ljubno politiko), da st Poljska obdrži kljub temu neodvisnost odločevanja; Pilsudskemu nasprotna skupina, bolj desničarska narodna demokracija (Glabinski) pa je za brezpozorno enoto s Francijo ter se je nadejala, da bo Francija povabila njenega pristaša Paderewskega, a se je varala. Francosko vabilo je dokaz, da je stališče Pilsudskega trdno, obenem pa tudi dokaz, da je Poljska dosti konsolidirana država, ki z njo Francija računa. Seveda v isti meri, kakor je Poljski francosko vabilo milo, je to vabilo Nemčiji neprijetno in njeni finančniki delajo na vse krpilje, da spravijo poljsko marko ob veljavo.

Razmerje med Poljsko in Nemčijo je napeto posebno tudi zaradi Gornje Slezije (dosedanje pruske Slezije), kjer bo v kratkem plebiscit. Ta zaradi plemena in industrije tako važna poljska dežela je leta 1742 pripadla Pruskim; poljski kmet je postal pravi suženj pruskih junakov; po napoleonskih vojnah se je začela huda germanizacija; l. 1824 je bilo še 131 čisto poljskih šol, a tri leta pozneje že samo 70; l. 1872 se je uvedla vsepovsod izključno nemška ljudska šola; germanizacija je silno podpirala katoliška cerkev, osobito odkar je bil l. 1887 Konop imenovan za nadškofa; ta je odredil, da naj se celo snoved opravlja po možnosti nemški in naj se slohi s poljskimi otroki postona, kakor če bi bili nem-

ških roditev. Kljub temu je še danes tri četrtine delavstva (155.000) poljskega. Sedaj po prevratu l. 1918 so se nemški svetovi delavcev in vojakov pokazali ravno tako nacionalno Poljakom sovražni, kakor prej cesarski uradi. Prvotno so Gornjo Slezijo v Parizu dali Poljski, a nemški agitaciji se je posrečilo doseči, da se je odredil plebiscit.

Češkemu vnanjemu ministru dr. Benešu se rada daje označba realizma, včasih kot očitak. Pri tem je na značilno, da baš ta realno misleči Čeh, kakor se zdi, polaga veliko važnost na to, da se razmerje češkopolsko uredi in postane prijaznejše, čuje se, da bi praški vladi bilo pravljubo, ko bi poljski vnanji minister Sapleha hotel posetiti Prago ali ko bi se Pilsudski na poti iz Pariza ustavil v Pragi. V prvi polovici januarja t. l. je češki prijatelj Poljakov, ki je sam dalj časa živel na Poljskem, dr. Svítal v praški „Narodni Politiki“ priobčil članek, kjer je izjavljal: Odnosaji med Poljaki in Čehi so se poslabšali po l. 1848, ko je avstrijska vlada začela v Galicijo pošiljati češke uradnike (prim. naše Bachove huzarje!) kot reprezentante avstrijske državnosti; nejevolja poljskega naroda proti takim uradnikom se je prenesla na Čeha sploh. Sicer pa Poljaki čustvenoje slovanski, ne samo intelligencija, ampak tudi prosto ljudstvo. Dr. Svítal je svoja izjavljanja končal z besedami, da je poljsko-češki sporazum potreben za obstanek obeh držav. Mi Jugoslovani smo o tem tudi prepričani in iskreno želimo v njih in v svojem lastnem interesu, da kmalu iztekle oblake s političnega neba češkopolskega.

Politične vesti.

== Kraljeve organizacije JDS pozivljajo, da svoje delo počne. Nihče ne sme biti brezbrizen in prepuščati vse politično, prosvetno in gospodarsko delo drugim somišljenikom. Duhovali se ločilo, nadstrankarstvo ali brezbarvnost znači pri posamezniku politično lenobo ali nepoučenost. Komur je za dobrobit splošnosti, se ne sme držati ob strani in prepuščati odločanje o važnih javnih vprašanjih drugim. Zato je treba, da se zbirajo somišljeniki, ki jih družijo enako politično naziranje v svoji organizaciji, kjer se pogovore o političnem stanju in izmenjavajo svoja mnenja. Marsikje so naši somišljeniki brez medsebojne zveze. Kadar je treba razviti strankino delo, zavisi v takih

krajih vse od posamezne osebe, ki ne more storiti toliko kakor organizacija, v kateri se razdeli delo med posamezne člane. Zato pozivljamo somišljenike JDS, da povsod, kjer jih še ni, snujejo kraljeve organizacije. Navodila za snovanje kraljevih organizacij daje tajništvo JDS v Ljubljani, Narodni dom I. nad. — Že osnovane kraljeve organizacije naj redno poslujejo in stoje v stalnem stiku s strankinim vodstvom potom tajništva v Ljubljani. Vsak somišljenik je dolžan pobijati nepoučenost, brezbriznost za javna vprašanja, neznanost v političnih načelih. To se dela najbolje potom naših kraljevih organizacij, ki se morajo razširiti in utrditi po vseh občinah in pritegniti v

krog naših delavcev vse može in žene, mladeniče in dekleta, ki so pripravljeni posvetiti svoje moči splošnemu napredku ter tako koristiti sebi, narodu in državi.

== Bolezen ministrskega predsednika Pašića. Bolezen ministrskega predsednika Nikole Pašića se je preokrenila na bolje. Odporna sila Pašićevega organizma je srečno zmogla krizo. Ministrski predsednik je na potu hitrega in sigurnega okrevanja. Čim polnoma ozdravi, se z vso vneto loti rešitve vladne krize.

== Sestava ustavnega odbora. Beograd, 30. januarja. Včeraj so posetili štiri klubov predsednika konstituantne dr. Ribaria in mu sporočili, da ni prišlo med njimi do sporazuma glede sestave ustavnega odbora, zato bo vsaki klub nastopil v konstituenti s lastno listo. Domneva se, da bo vsled tega prišlo v ta odbor 11 demokratov, 11 radikalcev, 8 komunistov, 3 člani Jugoslovenskega kluba, 1 član Narodnega kluba, 3 muslimani, 4 zemljoradniki in 1 socialni demokrat.

== Radičevci se bodo morali odločiti. Beograd, 30. januarja. Predsednik konstituantne je izjavil te dni nekemu novinarju, da bo v prihodnjih dnevih pozval poslance hrvatske seljačke republikanske stranke (Radičevce), da oddajo svoje poverilnice verifikacijskemu odboru, ki je razen overovljenja teh mandatov že svoje delo dokončal. Če bi tega poslanci ne storili ali pa ne odgovorili, morala bi konstituenta odločiti o tem, ali ostanejo mandati v veljavi ali ne. Najbrže bi se potem v onih okrajih, kjer so bili Radičevci izvoljeni, razpisale nove volitve.

== Pogajanja med demokrati in Jugoslovenskim klubom. Beograd, 30. januarja. Včeraj ob pol 3. popoldne je posetil kot delegat Jugoslovenskega kluba dr. Mandić demokratski klub, nakar so se vršila daljša posvetovanja. Pogajanja niso rodila nikakega uspeha. Demokratski delegati so izjavili, da ne morejo popustiti ni za las od svojih sedanjih zahtev. Kakor se domneva, se ta pogajanja ne bodo nadaljevala.

== Pogajanja z zemljoradniki. Beograd, 30. januarja. Včeraj so se vršila v ministrstvu pravde nova pogajanja, katerim so s strani demokratov prisostvovala Svetozar Pribičević in Ljuba Davidović, od radikalcev Trifković, od zemljoradnikov pa Pucelj in predsednik kluba Lazić. Razpravljalo se je o znanih 20 točkah, ki so jih postavili zemljoradniki kot predpogoj za sodelovanje v vladi. Demokrati in radikali so stali svoje protipredloge, o katerih bo razpravljali v prihodnjih dneh zemljoradniški klub. V političnih krogih prevladuje mnenje, da je v

Aleksander Dumas, sin: 11

Kiparjeva pravda.

Roman.
(Dalle.)

Obenem me je pogledala s svojimi velikimi modrimi očmi, ki so jih obrobile dolge rjave vešice. Bile so oči Minatijeve.

»Napravim novo sliko,« sem dejal, »dve, tri druge, kolikor hočete.«

»Kdaj pa?«

»Kadar vam drago. Lahko začneva takoj.«

»Ne, tu ni udobno; pridem raje v vaš atelier.«

»Potem lahko napravim tudi vašo soho.«

»Ali res?«

»Gotovo.«

»Ali odpotujemo že v osmih dneh.«

»Toliko časa niti ne potrebujete.«

»Iz česa napravite kip?«

»Iz ilovice in to hočem potem žgati.«

»Kako se dela to?«

»In razložil sem jej vse ravnanje. In vi mi ga pošljete?«

»Prav rad.«

»Tudi na Poljsko?«

»Gotovo.«

»Ali pa se na poti ne zdrobi?«

»Ne, sicer ga pa lahko tudi shranim, dokler se ne vrnete.«

»Ne vrnem se.«

»Nikdar?«

»Ne, ondi se omožim.«

»Kaj, vi mislite že na možitev?«

»Mama pravi: jaz ne razumem ničesar o tem. Morda uporabite lahko tudi moje roke? Zdi se mi, da so lepe.«

Obenem mi je pokazala svoje bele ročice, ki so bile resnično dražestne.

»Kako so bele!« sem dejal. »Kaj takega je najti redkokdaj v vaši starosti.«

»Spim v rokavicah. Mama zelo skrbi za moje roke; pravi, da so k lepoti prav tako potrebne kakor noge.«

Zdelo se mi je, da mi je hotela pokazati še svojo nogo, a se je premislila. Kako tesna združitev nedolžnosti in koketije.

Mahoma je rekla: »Ampak vaše sohe ne moremo plačati, ker nimamo denarja; toda vezti vam hočem mošnjiček, le pogledite, kako lepe znam delati!«

In pokazala mi je svoje delo, ki je bilo tako dražestno, kakor ročice, ki so ga izvršile. Razmišljeno sem

gledal vezlivo, ko so se vrata naenkrat burno odprla.

XI.

Mož, ki hoče zasačiti svojo ženo, bi ne mogel drugače priti v sobo. Bila je Izina mati. Nehote sem vstal, Iza pa je jedva okrenila glavo.

»A, ti si, mama?« je dejala. Kako nenadno si vstopila!

»Portirka mi je povedala, da je mlad gospod pri tebi.«

»Pa kaj zato?«

»To se ne spodobi.«

»Zakaj ne?«

»Ker se ne spodobi, in nerazumljivo mi je, čemu prihaja ta gospod k povsem tujim odličnim damam in kako da ostaja sam pri mladi dami.«

Prosil sem ves zmeden oprostčenja.

Iza pa me je prekinila, potasnila materin nekaj v poljskem jeziku, kar jo je takoj pomirilo.

Vzela je sliko ter je rekla svoji hčeri: »Oblecí se, otrok!« — »Razumeli boste,« se je obrnila potem k meni, »da zadošča lahko samo minuta, pa je uničeno dobro ime dekletovo. Vsaka čenča more škodovati Izli, meni seveda ne. Da nisem tako strogo vazila na svojo najstarejšo hčer, bi ne bila nikdar napravila toli zaslužene partije. Potomka je ene najstarejših in najodličnejših

poljskih rodbin. Ampak ubožali smo, in na Poljskem kakor tudi na Francoskem igra denar prvo ulogo.

Poslednja ustaja je pogubila mojega moža. Dasi je bilo to zelo neumno, se je zavzemal za svobodo. Zavrnil je najlepše carjeve ponudbe. Njegov brat je bil bolj pameten; sprejel jih je in zavzema sedaj jako visoko mesto v Peterburgu. Bil je mlajši sin, ampak po smrti mojega moža je poglavar rodbine. Naša posestva so zaplenjena. Meni ni treba — kakor mojemu možu — delovati za poljsko stvar, ker sem po svojem rojstvu finskega pokolenja. Zato sem prosila vsakega, naj se pri carju zavzame zame. Moje prošnje so bile uslišane in zato odpotujemo.

Moja starejša hči ima jako bogatega moža. Ampak jaz jej nisem mogla ničesar dati, in vedeli boste, kakšne so hčere, ko so preskrbljene. Nič se ne briga zame. Pisam piše kolikor le hočem; kaj ko se polna le praznih besed. Pri njej ne najdem torej nikake zaslombe. Tudi ona je lepa, ali še dolgo ne tako kakor Iza. Kakšen uspeh je bil to sinoči! Tako je povsod, kamor prideva. Dekle je rojena kraljica, in prav gotovo pride še na prestol!

Na Ruskem se dostikrat veliki knezi poročajo z revnimi dekletji. Peter Veliki se je oženil z dekle, la

njegovo lastno mater si je njegov oče vzel iz nizkega ubožnega plemstva. Moja hči je iz dobre hiše, ki je prav tako plemenita kakor hiša Radziwillov in Czartoryskih. Ko mala deklica se je večkrat igrala s carjevim sinom, ki je bil v Varšavi v posetih. Bila sta še otroka, ali gotovo vem, da je še ni pozabil in da njegova simpatija takoj oživi, kakor hitro jo zopet vidi. Seveda moramo pri stvari tudi mi nekoliko pomagati. Sicer ni prestolonaslednik, a je dosti upanja, da se postane. Na Ruskem človek nikoli ne ve, kaj je življenje in kaj smrt, in mlajšemu princu je dovolj, da se oženi po svojem srcu.

Veste, samo zato vzgajam Izo tako dobro. Govori perfektno angleško, francosko, poljsko in rusko. Sicer bi mi pa lahko napravil njen portret prav lep. Jaz bi potem poskrbela, da ga vidi veliki knez. To je dobro, četudi ne zadošča popolnoma. Razen vsake imam še prijateljico, ki bi iz ljubosumnosti nasprotovala mojemu načrtu, brž ko bi slišal o njem, dasi bi mi bila Izina sreča samo v korist, kajti ona nikdar ne pozabi svojih prijateljev. Krasna ročna dela zna delati. Dobri otrok ima zlato srce in voljno prenaša vse pomanjkanja.

zemljoradniškim klubom dobila premoč struja, ki je za to, da stopi stranka v vlado.

— Nova pogajanja z dr. Korosem? Posl. dr. Korosec je sporočil Demokratskemu klubu, da je pripravljen začeti pogajanja za morebitni vstop v vlado. Demokrati so izjavili svojo pripravljenost, stopiti v pregovore z njim. Domentli so se, naj vsak klub določi po pet poslane, ki se bodo pregovarjali o podrobnostih. Pregovori naj bi se začeli že danes. — Načelnik Zemljoradniškega kluba dr. Lazli je poslal pismi ministrskemu predsedniku Pašiču, načelniku Demokratskega kluba g. Davidoviču, kjer jima sporoča, da je njegov klub pripravljen začeti pregovore. Pogajanja bo vodil posl. Trifkovič.

— Hrvatski ban — anahronizem iz fevdalnih časov. »Pravda« piše o banknem dostojanstvu: zd se, da se večina na Hrvatskem bolj zanima za formo kakor pa za vsebino. Mase bi se uzadovoljevale z najprejše »avtonomijo«, če tu di bi bila ta v škodo dežele, samo da se ohranijo lepe in radi svoje tradicije približne forme: ban v lepi zgodovini.

Telefonska in brzojavna poročila.

SEJA KONSTITUANTE.

—d Beograd, 29. jan. Včerajšnja polpodanska seja konstituante se je pričela ob 16.40. Poslanec dr. Edo Lukinjič je odgovarjal na izvajanja predgovornikov, ki so trdili, da je poslovnik, kakršnega je predložil odbor, reakcionaren. Odgovarjal je tudi na trditve poslanca dr. Mehmeda Spaha, da je treba za sprejem ustave kvalificirane večine. Pravi, da je prečital krški pakt in da je tudi prisotnoval izročitvi adrese regentu prestolonasledniku Aleksandru dne 1. decembra 1918, toda niti v prvem, niti v drugem dokumentu ni našel določila, da je za sprejem ustave treba kvalificirane večine dve tretjini poslancev. Za tem odgovarjal poslanec Lazarevič, ki je proti čl. 8. poslovnika, češ da še ni rešeno vprašanje o obliki vladavine v naši državi. Pravi, da je ravno ta njegova trditev glavni greh, ki ima za posledico vse ono, kar se je danes zbralo proti poslovniku. Med tem pa je vprašanje oblike vladavine v naši državi danes že rešeno. (Burno ploskanje v centru in na levi ter desni. Protesti na skrajni levi.) Za brate Srbijance je vprašanje o obliki vladavine rešeno s srbsko ustavo, ki obstaja tudi še danes, za one pa, ki so pripadali Avstro-Ogrski, je istotako to vprašanje jasno in definitivno rešeno. Iz vrst komunistov se slišuje glas: Sram vas bodi! — Ostali poslanci vstanejo, protestirajo proti medikcu ter zahtevajo, naj se poslanec, ki je napravil mediko, odstrani iz dvorane. Predsednik je na to pozval prisadeteži komunističnega poslanca, naj zapusti dvorano, ker nima pravice, da govori. Med tem pa je poslanec Vladimir Fabjančič, ki ga je predsednik opozoril na njegovo postopanje, zapustil dvorano ter se je seja nadaljevala. Poslanec dr. Lukinjič je na to nadaljeval svoj govor, v katerem je izjavil, da je Radić imenoval svojo stranko cesarsko in da je za vojno delal pesmi na čast Habsburžanom. Za tem je čital dr. Sachsovo pismo poslanec Radićeve stranke dr. Mačku in ves članek, ki ga je o tem objavila zagrebška »Riječ« ter je končno izjavil, da je jasno, kakaj nočejo Radićevi položiti prisega. Polemišira nadalje z radikalnim poslancom Jovanovičem in pravi, da je treba najprej sprejeti poslovnik in potem, da predloži večina ustavo, kar ni mogoče sporazum.

BIVŠE AVSTRIJSKE LADJE.

—d Beograd, 30. jan. Italijani so, kakor znano, uvrstili najboljšje manjšee notne bivše avstro-ogrške mornarice v svoje lastno mornariško brodogradnjo. Vsega skupaj so priklopili svojemu brodogradnji 2 mali križarki, 7 torpednih rušilcev, 3 moderne nemške križarke in 3 velike torpedne rušilce. Te ladje so dobile nova imena. S temi lahkim enotami, ki so v vojni že opetovano pokazale svojo veliko vrednost radi svoje gibčnosti, je italijanska vojna mornarica pridobila novih 30.000 ton prvovrstnega ladijskega materiala.

NEMŠKE PRIPRAVE ZA PLEBISCIT V SLEZIJ.

—d Byton, 29. jan. Plebiscitna policija je na kolodvoru v Katovicah zaplenila dva zaboja, ki sta bila naslovljena na dva Nemca in sta vsebovala 50 granat.

Iz naše kraljevine.

—d Odlikovanje Beograda. Točno po sporedu dne 29. jan. ob pol 10. dopoldne je došel v Beograd francoski general Franchet d'Esperay. V Zemunu ga je pozdravil predsednik beograjske občine. Na kolodvoru v Beogradu so generala pričakovali generali, ministri, diplomatski zbor, poslanci in načelnik mestne občine ter častna stotinja. General se je po pozdravu odpojal v hotel »Moskva«. Kasneje je posetil grobove padlih francoskih vojakov. Na grob vojvode Mišića je položil palmo. — Z generalom je došel v Beograd tudi zagrebški župan, ki je na grob vojvode Mišića položil prekrasen venec.

— S tehniške visoke šole v Zagrebu. V soboto dopoldne se je na tukajšnjem vseučilišču vršila slavnostna promocija posl. dr. Milana Rojca za častnega doktorja tehniške visoke šole v znak priznanja za zasluge, ki si jih je dr. Rojc stekel za osnovevanje te visoke

šole, savor z zvočnim imenom, adresami in poslanci, pa četudi ne bi imel noben kake oblasti. Večina zagrebškega časopisja piše, če tudi prikrito, vedno o banstvu. Noben list si ne upa na stopiti odprto proti temu nezmišelnemu anahronizmu iz fevdalnih časov. Skrajni čas je, da se enkrat razjasni to vprašanje. Ako je Hrvatstvo toliko do paradi in tradicij, naj jim ostane ban, toda Hrvatji bodo kmalu samo uvideli, da je mnogo boljše brez bana. Samo je treba dobro premisliti, če ne bi ohranitev tega političnega in upravnega fosila več škodovala državi in narodu, kakor pa koristila »pomirjenju duhov«.

— Duel dr. Ivica Franka. Dr. Ivica Frank, ki iz Pešte dirigira habsburško propagando po Hrvatski, je imel nedavno tega duel z nekim Dražičem, katerega je obdolžil, da je najel 6 Bosancev, da ga pretepo v nekem hotelu. Frank je izposloval pri madžarski vladi, da so Dražiča internirali. Dražič je utekel iz internata in pozval poštenjaka Franka na dvoboj. Dvoboj se je pretekli teden vršil. Ranjena sta bila oba dva duellant.

NEMŠKA REPARACIJA.

—d Pariz, 28. jan. (Havas.) Kakor vse kaže, se je dosegel sporazum v nastopnih točkah: 42letnih rokov, ki bodo odgovarjali boulognskemu dogovoru, na drugi strani pa taksa ad valoro na nemški izvoz. Na seji komiteja, ki se vedno traja, se bo določil obseg 42letnih zneskov, kakor tudi višina takse, ki jo bo morala Nemčija plačati na izvoz. Prvotno so predlagali deset do 15 procentov, vendar pa je po vsem verjetno, da bodo takse višje. Po 22. uri se je pododsek konference sestel k nočni seji, na kateri se je razpravljalo o Lloyd Georgevem ugovoru, češ da Nemčija tekom prvih let morda še ne bo mogla plačati kar tri milijarde skupaj in ne bo mogla prenesti davka na izvoz, ki je določen na 12 1/2 %. Obenem bo odsek za kazensko zadevo določil kazensko določila, ako Nemčija ne bi izpolnila svojih obveznosti. Angleži so s svoje strani izjavili, da se pogoji, ki jih je setavila komisija, odpošljejo Nemčiji, če jih odobri vrhovni svet. Pozneje enkrat se bo v Bruslju vršila nova konferenca, na kateri bo najbrže tudi Nemčija zastopana. — O polnoči je pododsek še vedno zboroval. Letni obroki bodo znašali najmanj dve, največ pa šest milijard zlatih mark. Odsek je predlagal dva odplačevalna sistema: Prvi sistem za prvi dve leti po dve milijardi zlatih mark; za tretje leto tri milijarde, za četrto leto štiri, za peto pet in za ostalih 37 let vsako leto po šest milijard zlatih mark, tako da bi se dosegla skupna vsota 238 milijard zlatih mark v 42letnih obdobjih. Po drugi metodi bi se odplačevanje vršilo nekoliko drugače ter doseglo končno vsoto 226 milijard zlatih mark v 42letnih obdobjih.

—d Pariz, 29. jan. Sistem, ki ga je odobril konferenčni komite glede nemških obnovitev temelji na plačilu 42 anuitet od 1. maja 1921, in sicer po dve milijardi mark v letih 1921 in 1922, potem za vsako razdobje treh let tri oziroma štiri in pet milijard, a v ostalih letih šest milijard, skupno 226 milijard zlatih mark. Tekom 42 let bo morala Nemčija plačevati za svoj izvoz 12 odstotno takse ad valoro, ki jo bo pobirala reparacijska komisija. Nemčija bo dobila za predplačilo eskont, ki bo znašal prvi dve leti 8 odstotkov naslednji dve leti 6 odstotkov, ostala leta 5 odstotkov. Kot kazni se predvidevajo zastavba nemških carin, določitev novih, ali višjih pristojbin in morebitni drugi ukrepi. Reparacijska komisija bo kontrolirala vsakršne zunanje posojilo Nemčije. Konferenca se je sestala danes dopoldne. Končnovellana na odobritev načrta je zagotovljena. Strokovnjaki bodo na to nadaljevali svoja dela v Bruslju. Za določitev modalitet izvedbe tega dogovora, se sestanejo zastopniki zaveznikih vlad in nemški ministri koncem februarja v Londonu in sicer bo konferenca končala svoje delo glede orientskega vprašanja.

— — —

šole. Pri slavnostnem činu je imel dr. Rojc govor, v katerem je očrtal zgodovino osnutka tehniške visoke šole. Nakar je v hrvaščini položil zaobljubo. To je prvokrat, da se je promocija vršila v hrvaškem jeziku; doslej se je to vedno vršilo v latinščini. Svečanosti so prisostvovali vsi rektorji visokih šol ter slušatelji tehnike.

Neodrešena domovina.

— »Qui slamo in Italia. Non si fanno feste slave!« V prostorih srbske čitalnice v Trstu se je vršila 27. zvečer proslava sv. Save z zabavo. Navzoči so bili samo povabljeni gostje. Na to proslavo so udrli fašisti, nastopili z orožjem in razbili, kar jim je prišlo pod roko. Sliko sv. Save so raztrgali. Odšli so kričoč, da tukaj

smo v Italiji in tu se ne vprizarjajo slovanske slavnosti, potem so še zapvili v slovo: »Abasso i sciaviti!« Nekaj reči so mimogrede ukradli in odnesli. Na kvesturo sta šla jugoslovenci delegat Nešić in svetnik Marković, na kar sta prišla v dvorano dva redarstvena uradnika. Eden je bil tako moder, da je rekel, da bi bili navzoči lahko sami vrgli ven tisto malo število fašistov. Tako torej! Napad fašistov se je izvršil v poslopiju natančno vis a vis ravnateljstva kvesture! Italijanski nacijoni, časopisje je začelo opravičevati napad z drzno lažjo, da je bila v dvorani srbske čitalnice slika cesarja Frana Josipa I. Tako bedastoča: slika Fr. J. I. v srbski čitalnici! Italijanski nacijonalisti so se s pametjo skregali.

— Kdaj gredo Lahji? »Nova Doba« poroča iz Sibenika, da v tamkajšnjih italijanskih vojaških krogih govorijo, da bodo Italijani zapustili zasedeno Dalmacijo do 15. marca. Pred par dnevi je došel v Sibenik italijanski general, da osebno vodi izpraznjenje. Stare avstrijske ladje, ki so ostale v Sibenikiški luki, so odplule proti Pulji.

— Nasilni karabinjerji. V sredo zvečer je prišlo v Privču pri Sibeniku do krvavega spopada med kmeti in karabinjerji. V neki hiši je bila svatba, pa so kmetje pri tej priliki izobesili naše trobonice. Karabinjerji so bili gotovo nato opozorjeni in so skušali sneti zastave. Nastal je pretep, v katerem so imeli kmetje dva mrtva, karabinjerji pa enega. Ranjenih je bilo 14 oseb, med temi 1 karabinjer smrtno.

— Spor med komunisti in socialisti v Trstu. Takoj ko so komunisti zasedli uredništvo »Lavoratore« in tiskarno, je sklical odbor soc. stranke zborovanje in dogodek brzojavno sporočil osrednjemu vodstvu stranke v Rimu. Zborovanje so motili komunisti, tako da so se morali socialisti iz svojih prostorov v Delavskem domu preseliti v restavracijo »Ai due leoni«, kjer se je vršilo zborovanje nemoteno. Sprejeli so resolucijo, ki stremi po sporazumu in ogorčeno protestirali proti nasilju. Večino komunistov tvorijo Slovenci in ti nimajo nobene pravice do lista »Lavoratore«. V Livornu so sicer dobili primorski komunisti večino, ali iz tega še ne sledi, da hoče večina delavstva v deželi izstopiti iz stranke. Sešli so se nato trije komunistični odposlanci na sestanek, na katerem so komunisti izjavili, da so pripravljeni za pogajanja o kateremkoli vprašanju glede premoženja prejšnje stranke, razprave o »Lavoratore« pa ne pripuščajo, češ, da je neoporečna last komunistov. Komunisti so vztrajali pri svoji zahtevi in tako so se pogajanja razbila kljub vsemu pripravljanju socialistov. V Delavskem domu se je vršil 27. zvečer občni zbor strokovnih organizacij. Večina je podarjala potrebo enotnosti v strokovnih organizacijah. Italijanski nacijonalisti delujejo z vso silo na to, da bi se ob tej priliki razšli italijanski in slovenski socialni demokratje. Komunisti so udrli v Spazalovo tiskarno, kjer so stavili list »Lavoratore«. In so tam porušili ves stavek. Komunisti hočejo izdati »Lavoratore« z novimi stavci, ki so jih poklicali iz Milana. Vsa zadeva med komunisti in unitarci je po zadnjih poročilih še vedno ščacijonarna. V noči od sobote na nedeljo so stražili redarji tiskarno »Edinosti«, da bi se ne izvršil kak naskok na slovensko tiskarno.

— Aneksijska proslava preloženja. Iz Trsta poročajo, da se s kompetentne strani potrjuje zadnje dni razširjena vest, da se aneksijska proslava preloži ter se bo vršila morda čez mesec dni ali še kasneje. Pravijo, da je vzrok ta, da sedaj ne morejo priti k proslavi parlamentarci zbog nujnega ogromnega parlamentarnega dela.

— Strašna eksplozija v Gorici. Dne 27. t. m. okoli 10. dopoldne je prestrašila goriško mesto kakor tudi širo okolico strašna eksplozija. Hiše so se pretresle, ženske so se onesveščale, stekla na oknih so popokala. Orozovita panika se je polastila prebivalstva, ker nikdo ni mogel soditi, kaj pravzaprav se je zgodilo in kaj lahko še pride. Čez čas se je razkrilo, da so neki brezvestnejši med Panovcem in Rafutom razstrelili velik kup bomb. Neverjetno, kaj vse domišljajo oblasti in kaj smejo početi fašisti in drugi taki podivjani ljudje!

Prometne omejitve na železnici.

Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani objavlja:

Začasno veljajo sledeče prometne omejitve:

1.) Južna železnica v Jugoslaviji: Ves brzojavni in tovrni promet je prost. 2.) Državne železnice v Jugoslaviji: 1.) Direkcija Zagreb: a) ekspresna roba se prevzame samo do 250 kg teže k osebnim vlekam. Posamezni komadi ne smejo tehtati čez 75 kg. b) Brzojavni kosovni promet ni omejen. c) Kakor brzojavno blago v vozovnih nakladah je dopuščeno samo meso, zaklana živina, ribe, mleko, sir, mast,

kruh, testenine zelenjava, jajca, živa žival sveže sadije, mrlič in led. d) Ukinjeno je prevažanje vozov med Zagrebom d. k. in južni kolodvor loco. e) Sprejemanje tovornega blaga v voz, nakladah za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo preko Bosanskega Broda je ustavljeno. Izjeme: živila, živina, žival, premog, rezijske in vojne pošiljke. Reekspedicije v Bos. Brodu niso dovoljene. f) Sprejemanje tovora v vozovnih nakladah za Bakar je ustavljen. Izjeme: živa žival, hitro pokvarljiva roba, premog, rezi, in voj. pošiljke. g) Z Reko (Fiume) je preko Bakra ves promet ustavljen. h) Reekspedicije so dovoljene le, ako se izvrše v razkladalnem in nakladalnem roku, sicer se pošiljke dražbenil protim prodajajo. (Narodne Novine, broj 295 od 1918.) 2.) Direkcija Beograd: Ves blagovni promet je prost. 3.) Direkcija Sarajevo: Tovorenje sena in slame za Bos. Brod loco in transit je ukinjeno. 4.) Direkcija Subotica: Na proгах Apatin Sonta in Velikakikinda Nakovo je ustavljen ves promet. III.) Avstrija: a) Ukinjeno je sprejemanje tovora v vozovnih nakladah za Dunaj Hauptzollamt; izvzeta so živila. Ze sprejeto stavite na razpolago. b) Ukinjeno je sprejemanje in odpošiljanje lesa v posaje Ottakring in Hernals. c) Ukinjeno je sprejemanje in odpošiljanje brzojavnega in tovornega blaga v Graz, kakor na progo Graz-Köflach - Wies, kakor tudi Graz-Hart-

berg; izjema živila, žival, pokvarljivo blago, brzojavno kosovno blago. d) Promet preko Radkersburga in Prevalj je ukinjen. — IV. Poljska: Za vse pošiljke na Poljsko je potrebna prevoznega dovoljenja direktorja juž. žel. na Dunaju, kakor tudi direktorja drž. žel. Wien Nordost. Brez teh se tovor ne sme sprejemati in odpošiljati. V. Nemčija: 1.) Tovorni promet v Nemčiji preko Salzburga je ukinjen. Ze sprejeto naj še odide. Reekspedicije v Salzburgu niso dovoljene. VI. Italija: a) Ukinjeno je sprejemanje in odpošiljanje tovornega blaga v Opatijo M. izvenmaji zdravila in živila. b) Blago je nakazano carini v Milano Porta Garibaldi. c) Kosovno blago. VII. Iz inozemstva v Jugoslavijo: a) Iz Nemčije in Čehoslovaške je ves uvoz dovoljen. b) Iz Avstrije: Ustavljen je dotok tovornega blaga v vozovnih nakladah v Maribor. Dovoljen je uvoz tedensko po 10 vozov blaga namenjenega carini v Zagrebu juž. drž. kol. Čakovec in Karlovac. Vsa druga dotok je prost. c) Iz Italije: Dovoljen je uvoz na teden po 10 vozov blaga, namenjenega za carino v Zagrebu in Karlovcu. Vsa druga dotok je prost. Rezijsko, na Ministerstvo Saboranja in direktorju drž. železnice naslovljeno, dalje vse rezijske pošiljke in selitve so v vseh relacijah proste iz Avstrije in Italije. VIII. Transiti promet preko Jugoslavije je popolnoma prost.

Prve seje stalnega zakonodajnega sode v Beogradu.

Dva odseka, zasebnopravni in kazenskopravni, stalnega zakonodajnega sveta v Beogradu, ki je poklican kot pomožni organ ministrstva pravde za izdelavo načrtov zakonov, sta imela sredi januarja svoje seje. Spričo važnosti teh sej, ki so imele opredeliti in ugotoviti smernice za tako potrebno izenačenje zakonov v naše kraljevine, je bilo pač hvaljevdno, da sta se odločila slovenska člana zakonodajnega sveta gg. profesorja ljubljanske univerze dr. Gojmir Krek in dr. Metod Dolenc, poročati o tem, kaj je zakonodajni svet sklenil.

Dne 27. t. m. je bil v ta namen sestanek društvenikov Pravnika v Justični palači. Ob obilni udeležbi pravnikov in nekaj gostov, med njimi univerzitetnega rektorja dr. Zupančiča, je poročal prof. Dolenc in sicer za se in tudi za dr. Kreka, ki se je moral naglama odpeljati iz Ljubljane.

Iz pismenega poročila profesorja Kreka so se mogli pravniki predvsem uveriti, da zasebnopravni odsek zakonodajnega sveta nikakor ne stoji na stališču, da naj bi se oktroiral eden ali več že obstoječih zakonov enega dela naše kraljevine na vse druge dele. Nasprotno, zasebnopravni odsek je priznal, da je osobito najvažnejši zasebnopravni zakonik, občni državljanski zakonik, kakor velja dandanes z vsemi novelami v Sloveniji, najpripravnější podloga, na kateri se mora osnovati nov načrt državljanskega zakonika za celo kraljevino. To osobito iz razloga, ker ima tudi dandanašnji srbski obč. drž. zakonik za podlogo temeljna določila avstr. obč. drž. zakonika in se je kot tak v Srbiji dobro užitve. Pa tudi vsi drugi zakoniki iste pravne snovi v naši kraljevini: hrvaški, bosanski, črnogorski (imovinski) in ogrski so v tesni zvezi z avstr. o. d. z. Zasebnopravni odsek je sklenil vpoštevati kakovost zakonov in nujnost izenačenja, da se bo najprej izdelal načrt za organizacijski zakon vobče v zmislu naše sodne organizacije, načrt za civilnopr. red, ki mu bo takisto naš zakonik za podlogo, potem trgov-

vinski zakonik na podlagi načrtov, ki so izdelani za Nemčijo, in menični zakon na podlagi haškega načrta. Nazadnje se izdela načrt za obč. državljanski zakonik, izdelali ga bodo na že označeni podlagi med drugimi prof. Maurovič v Zagrebu (obvezno pravo), prof. Krek (splošni del), itd.

Iz poročila prof. Dolenca o kazenskopravnem odseku pa je izhajalo, da je že minister pravde Marko Trifkovič sam zavrgel predlog ožjega odbora, ki je nameraval predlagati začasno proširjenje srbskega kaz. zakonika, nekoliko dopolnjenega in premenjenega, na celo ozemlje kraljevine, in odredil, da naj se napravi ob sodelovanju večakov iz Hrvatske in Slovenije nov načrt na podlagi projekta za nov srbski zakonik iz l. 1910. Glede kazenskopravnega reda se je odsek zjedini na to, da ostane v splošnem pri načelih, kakor jih vsebuje avstr. in hrvaški kazenskopravni zakonik in da se tudi inštitut porote načeloma obdrži. (Vse v zmislu tozadevne spomenice društva Pravnikov). Glede pravnega stanja, kakor je nastalo vsled proširjenja glave IX. in X. srb. kaz. zakona, pa je sklenil odsek predlagati, da naj se pri porabi teh določil vpoštevata splošni del srb. kaz. zakona, ki se mora še pravilno razglasiti za izvensrbsko ozemlje, a pri konkurenci deliktov, katere je posredovali po avstr. in srbskem kazenskem zakoniku hkrati, pa naj velja vedno to, kar lo od obeh splošnih delov milejšee.

Kazenskopravni odsek se bo shajal vsaki mesec v Beogradu na posvetovanje in je poročevalec izrazil upanje, da utegne odesk svoje delo dovršiti do letošnje jeseni.

Društveniki so z zadovoljstvom vzeli ta poročila na znanje, kar je izrazil društveni predsednik g. dr. Majaron v svoji zahvali gg. poročevalcema, poudaril, da smo slovenski pravniki lahko popolnoma pomirjeni, ker že ta osnovni začetek kaže, da se bodo naše upravljene želje glede izbire prava pri izenačenju rade vpoštevale.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 31. januarja 1921.

— Odgoditev aneksijske našega Primorja. Iz najzanesljivejšega vira smo izvedeli, da se aneksijska zasedenega ozemlja ne proglasi, kakor je bilo prvotno nameravano, dne 6. t. m. Italijanska vlada je aneksijsko odgodila za poznejši čas. S tem odpadejo vsi protiukrepi, ki so bili za dan 6. februarja zamišljeni po naših narodnih organizacijah.

— Konec klerikalnega junačenja. Od 28. novembra lanskega leta so se klerikalci neprestano junačili, da so prepričani republikanci in se zaklinjali pred bogom in ljudmi, da ne bodo nikdar, nikoli pon nobenim pogojem in za nobeno ceno prisegli zvestobe kralju. V tem oziru sta bila najbolj glasna bivši kraljevi poverjenik za socialno skrbstvo Andrej Gosar in župnik Škuli, ki sta v svojem pokojnem glasilu »Večernem listu« kričala in dopovedovala, da bo prejel teči Sava iz Beograda nazaj proti izviru, preden bodo klerikalci odstopili od svoje zahteve po republikani in se zakleli narodnemu kralju. Mi smo že takrat naglašali, da le to klerikalno kričanje zgoli humbug, ki ne zasleduje drugega namena, kakor da meče zapanjanemu ljudstvu nesek v oči in predstavi klerikalno po-

slance slovenski javnosti kot največje revolucionarje in borilce za majčkeno slovensko - klerikalno republiko. Poudarjali smo že takrat, da ni smeti jemati klerikalnih izjav za presresne ter prorokovali, da bo prvi odločni korak vlade proti temu klerikalnemu republikanskemu gibanju povzročil, da bodo takoj zlezli pod klop ter pljunili na vse Gosareve programatične izjave. In to se je tudi zgodilo. Čim so klerikalci uvideli, da obstoja v Beogradu resna in odločna volja razveljaviti vse mandate poslancev, ki ne prispežajo, ter za njih mandate razpisati nove nadomestne volitve, ki bi nesporno prav občutno decimirale »revolucionarne vrste«, so takoj šli v Kanoso ter med homerskim krahom vse zbornice v soboto položili predpisano prisego. Njihovo junačenje je torej našlo v soboto neslaven konec. Od sobote so klerikalni revolucionarji in republikanci postali zopet pohlevni in ponižni — monarhisti. Postali so monarhisti, ker so se kakor naglavci zball leskovke, ki jim je grozila. Zaradi 14 mandatkov, zaradi lepih dihet, zaradi ugodnih brezplačnih vozniht kart so plunili na svoj republikanski program ter preko noči postali iz Savlov

Pavli. Živela takšna dosledna politika! Toda vprašanje je, da-li se bodo čestiti klerikalni ljudski zastopniki ravnali po katoliški morali, ki proglašajo izpolnitev prisege za najsvetejšo dolžnost vsakega krščanskega katoliškega človeka, ali po prosluli Liguorjevi morali, ki prisežnika odvezuje od izpolnitve zakletve, ako je to v interesu klerikalni stvari. Kolikor poznamo čut ecaših klerikalcev, bo zanje merodajen — Liguorij. Zato računamo tudi v bodoče s tem, da bo klerikalna stranka vključno prisegi nadaljevala svoje proti narodnemu edinstvu in proti narodni dinastiji naperjeno delovanje.

— **Zob za zob?** Pri sobotni seji deželne vlade je prišlo v razpravo tudi vprašanje koroških beguncev, katerih število se z ozirom na zasledovanje in nasilnosti od strani avstrijskih oblasti na Koroškem vsak dan veča. Pri tej priliki se je pojavilo, da se pojavljajo tudi v naših krajih dokazi nemško-nacionalne ne-loyalnosti napram naši državi. Z ozirom na te okoliščnosti, je deželna vlada sklenila prepovedati do nadaljnjega v Sloveniji nemške zabave in sploh vse prireditve. Deželna vlada je sklenila tudi še druge odredbe, katerih namen je, dovesti hruške nemške narodnosti, zlasti one, ki uživajo v naših krajih gostoljubnost, do treznosti ter jim vzbuditi potrebno spoštovanje do trojnega naroda, med katerimi imajo srečo, da bivajo.

— **Časopisne pristojbine.** Od 1. februarja naprej je frankovati po mednarodnem tiskovinskem pristojbeniku tudi časopise, ki gredo v Čehoslovako, kamor so v celoti doslej tuzemske časopisne frankovne olajšave. Z ozirom na to preneha torej koncem tega meseca frankovanje časopisov v Avstrijo, Bolgarijo, na Madžarsko in na Češkoslovako s časopisnimi znamkami in je pričetkom februarja t. l. frankovati tja poslana časopisna s frankovnimi znamkami po mednarodnem tiskovinskem pristojbeniku, to je na vsakeh 50 gr ali vsak posamezni izvod po 10 para.

— **Predsednik »Orlov«** v kazenski preiskavi. Generalna direktorja carin v Beogradu je vložila pri državnem pravdnstvu v Ljubljani kazensko ovadbo proti predsedniku »Orlov« P. r. c. u., ker je o priliki »orlovskega tabora« v Mariboru 30. julija l. l. nadržal na železniški službojočega carinika: »Pokazat ču Vam, što su Orli! Ni to Srbija! Ja ču Vas baciti na Balkan!«

— **Novi 20 dinarski bankovci.** Stari 20 dinarski bankovci se vzamejo, kakor je znano, iz prometa. Zamenjajo se z novimi, ki jih je finančno ministrstvo dalo izdelati v Ameriki. Novi bankovci bodo natisnjeni na trpežnem papirju in napravljeni tako, da bo do skrajnosti oteženo vsako ponarejanje.

— **Zamenjava nežigosanih kron** v zasedenem ozemlju. Beograd, 30. januarja. Kakor se v dobro poučenih finančnih krogih zatrjuje, se bodo nežigosane avstrijske krone, ki še krožijo po ozemlju, zasedenem od Italijanov, zamenjale po izpraznitvi v razmerju: 20 nežigosanih kron za 1 dinar.

— **Poročilo se je včeraj g. Anton Markov, trgovca v Ljubljani, v gđ. Franco Oblikovo, hčerko znanega posestnika na Tržaški cesti g. Oblaka vulgo Tončkov Jaka. Bilo srečno!**

— **Josip Čuček t. v Knežaku** na Notranjskem je umrl gospod Josip Čuček, star 72 let. Pokojnik je bil na Pivki eden najuglednejših vella-kov, dober napredniak, skrben mnogoletni župan v Knežaku, delaven član komisije za pogozdovanje Krasa, sploh za vsestranski blagor slovenskega ljudstva unet človek. Z rodbino Vilharjevo ga je družilo veliko prijateljstvo, in pokojnikovemu vplivu je pripisati oporoko gospe Vilharjeve v korist Cirilmetodovi družbi. S svojim uspešnim delovanjem je pustil pokojnik Čuček za seboj lep spomin. N. v. m. p.

— **Vojaške pokojnine — pravilno vpošiljanje vlog.** Ker je prevzela vse posle glede odmere, nakazovanja in izplačevanja vojaških pokojnin za invalide, vojne vdove in sirote, vpošiljamo gažiste in njihove svojce že v mesecu septembru 1920 civilna uprava, a dohajajo še vedno mnoge tozadevne prošnje in obvestila na vojaško intendenco za Slovenijo v likvidaciji, razglašeno poverjeništvu za socialno skrb ponovno, da je treba naslavljanje: 1.) vse vloge za odmero in nakazovanje vojnih pokojnin na Invalidski oddelček poverjeništvu za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani, Sentpeterska vojašnica, in 2.) vse vloge in obvestila, ki se tičejo izplačevanja teh pokojnin (n. pr. izpremembo naslova, smrti vpošiljanje ali kakake družinskega člana itd.) na Računski oddelček delegacije ministrstva finančne vojaške mirovine v Ljubljani, St. Peterska vojašnica (proji Vojaška pokojninska likvidatura).

— **Umrl je v Trstu, tudi v Ljubljani** krogih dobro poznani g. Matija Lavrenčič, iz strogro narodno-potojske rodbine Lavrenčičev. Bil je vseskozi neustrašen narodnjak, predsednik rojanske C. M. podružnice ter odbornik vseh tržaških narodnih

društev. Med vseh mu je bila pri srcu najbolj Ciril - Metodova družba, kateri je posvetil svoje življenje ter se tudi smotno za njo žrtvoval. Pokojni je bil brat g. Josipa Lavrenčiča ter stric gospe dr. Žerjavove. Tržaška narodna družba je zadel težak udarec. Bil je svet naš pristaš ter dolgoletni naš naročnik. Kakor čujemo, prepeljejo pokojnika pozneje v Postojno. Bodi mu lahka zemlja!

— **Razpis službe.** Pri Državni posredovalnici za delo je razpisano mesto uradnega sluga z letno plačo 1200 din. in dnevnici, ki pritičejo istim. Kolikove prošnje je vlagati do 15. februarja 1921 pri osrednjem uradu Državne posredovalnice za delo v Ljubljani. Invalidi imajo prednost. Več glej v Uradnem Listu.

— **Podružnica »Družba sv. Cirila in Metoda«** v Litli je nakazala glavni družbi vsoto 1351 K mestno venca na grob narodni starosti g. L. Svetcu. Marljivi podružnici iskrena hvala! — Vesela družba pri Kavčiču je zbrala za C. M. družbo vsoto 319 K. Darovali so gg.: Krapež 100 K, Zalaznik 80 K, Puhovec 80 K, Kavčič 40 K, Silla 10 K. Bog živi darežljive rodoljube!

— **In še stitost! Ina!** Posestnik na Strmi poti V. Morgutti ima sedaj stitost pri sodišču, ker ni prijavil svojega zeta A. Adamiča, ki je nedavno skočil v Grubarjev kanal, a ga še doslej niso dobili.

— **Porod v šupl. Danes ob 2. p.** noči je neka lžanka porodila v eni okoličanskih šup zdravo moško dete. Z rešilnim vozom so jo prepeljali v porodnišnico ljubljanske javne bolnišnice.

— **Prepir med invalidi.** V invalidnici sta se prepirala invalida Fran Vollmayer in Aleš Jaklič. Prvi je Alešu dejal: »Kaj boš ti? Si samo v glavo ranjen. Meni je bila noga poškodovana.« To oporekanje je Jakliča, ki mu manika kos črepinje, silno razburilo in je tovariša napadel z nožem. Jaklič je drugače miren človek.

— **Nova kavarna v Celinu.** V Celinu na Krekovem trgu pred kolodvorom so v soboto otvorili v prostorih hotela »Evrope« novo kavarno, ki je v rokah hotelske družbe.

— **Smrtna kosa.** V Ljubljani sta umrla krojaški mojster g. Anton Jeretina in gđ. Avgustina Stibilj. P. n. v.!

Ljudsko štetje.

— **G. popisni komisariji** za Ljubljano in Spodnjo Šiško se prosijo, da pridejo zanesljivo spodaj določenega

Seja ustavotvorne skupščine.

SOBOTNA SEJA KONSTITUANTE.

— **Beograd, 30. jan.** Sobotno sejo je otvoril predsednik dr. Ivan Ribar ob 10.30. Po verifikaciji zapisnika je govoril poslanec Stefan Baroič, ki je podal v imenu jugoslovenskega kluba nastopno izjavo: »Slovenska ljudska stranka, Hrvatska pučka stranka in bunjevačka - šokačka stranka, ki predstavljajo parlamentarno skupino jugoslovenskega kluba, so se odločile, da položijo prisego, četudi stoji na stališču, da bi se mogla prisega v ustavotvorni skupščini vršiti šele po tem, ko se je glasovalo za ustavo. To store omenjene stranke radi tega, ker to zahteva večina, in pa, da se omogoči parlamentarna borba, in da na podlagi kompromisa, med vsemi državotvornimi strankami, ki stoji na stališču državnega edinstva in nedeljivosti naše države, zgradimo državo Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Nato se je oglašil k besedi v imenu narodnega kluba dr. Drinković, ki je izjavil med drugim: »Jaz sem zadnji od svojih tovarišev pristal na to, da se priseže. Bil sem proti prisegi in sem še danes. Če prisežem, storim to samo zaradi tega, ker se pokorim volji svojih tovarišev. Vren sem kralju in mislim, da je dobro, da se v ustavotvorni skupščini polaga prisega.« Drinković je na to razpravljalo o dogodkih leta 1918. In 1919. Med njegovim govorom je došlo do incidenta med dr. Laginjo in dr. Lukaničem, vled česar se je morala seja prekiniti. Ko sr je sopen otvorila, je dr. Drinković govoril o državni obliki in o dvotretjinski večini pri sklenitvi konstituyente ter končal svoja izvajanja z izjavo: Mislim, da me ta prisega, h kateri sem bil prisiljen, ne veže, da tudi m oji tovarišini so vezani in da noben ni vezan. Tega pa ste krivi vi, ki ste nas k temu prisilili, da vršimo prisego kot neko formalnost. Zato vam pravim, da bi tega ne bilo treba. Če jaz in moji tovariši prisežemo, hočemo na ta način, da se sporazumemo glede ustave. Samo za to prisežemo, čeprav bi tega ne bilo treba. (Poslanec Milivoj Jovanović: »Noben zmagovalec se ne velikodušneje obnaša proti premagovalcem!«) Stojim na stališču, da je v interesu ugleda in časti vsega našega naroda, da ustavotv. skupščina vsemu našem narodu prinese ustavo. To vam govorim jaz, ki sem po rodu in vzgoji Hrvat; zastopal pa bi isto stališče, če bi bil tudi Srb. To pravim, da boste vedeli, da sta nam bila prisega in poslovnik vsiljena in da ta sila ne bo imela dobrih posledic. Prosim vas, ne hodite dalje po tej poti.«

Nato je govoril dr. Edo Lukinič, ki je obžaloval, da je prejel v afektu rahel neparlamentaren izraz napram možu, ki ima sivo brado in visoka leta, nakar je govoril minister za prosveto Svetozar Pribičević:

»Ker se je dr. Drinković dotaknil izjave, je treba, da se posveti v to

dne in točno ob določen uri v veliko dvorano mestnega magistrata, da se skupno po okrajih ugotovi, če niso stranke katerih hiš dvakrat popisane, oziroma če ni prebivalstvo katerih hiš, šup, barak, vagonov itd., v katerih stanujejo ljudje, dvakrat popisano. Gg. popisni komisariji naj prinesejo s seboj samo opisni krog, (formula št. 1) in kontrolno polo (formula št. 5). Kdaj se bo predložil ostali material, se objavi pozneje. Gg. popisni komisariji naj se zglase v veliki dvorani na magistratu, kjer so dobili ustna navodila, zanesljivo in točno ob določenem redu: 1. Gg. popisni komisariji za I. okraj (popisni krog št. 1 do 10) dne 3. februarja 1921 ob 8. uri popoldne. 2. Gg. popisni komisariji za II. okraj (popisni krog št. 11 do 20) dne 3. februarja 1921 ob 10. uri popoldne. 3. Gg. popisni komisariji za III. okraj (popisni krog št. 21 do 30) dne 3. februarja 1921 ob 12. uri popoldne. 4. Gg. popisni komisariji za IV. okraj (popisni krog št. 31 do 40) dne 3. februarja 1921 ob 14. uri popoldne. 5. Gg. popisni komisariji za V. okraj (popisni krog št. 41 do 50) dne 3. februarja 1921 ob 16. uri popoldne. 6. Gg. popisni komisariji za VI. okraj (popisni krog št. 51 do 60) dne 3. februarja 1921 ob 18. uri popoldne. 7. Gg. popisni komisariji za VII. okraj (popisni krog št. 61 do 70) dne 3. februarja 1921 ob 20. uri popoldne. 8. Gg. popisni komisariji za VIII. okraj (popisni krog št. 71 do 80) dne 3. februarja 1921 ob 22. uri popoldne. 9. Gg. popisni komisariji za IX. okraj (popisni krog št. 81 do 90) dne 3. februarja 1921 ob 24. uri popoldne. 10. Gg. popisni komisariji za X. okraj (popisni krog št. 91 do 100) dne 3. februarja 1921 ob 26. uri popoldne. 11. Gg. popisni komisariji za XI. okraj (popisni krog št. 101 do 110) dne 3. februarja 1921 ob 28. uri popoldne. 12. Gg. popisni komisariji za XII. okraj (popisni krog št. 111 do 120) dne 3. februarja 1921 ob 30. uri popoldne. 13. Gg. popisni komisariji za XIII. okraj (popisni krog št. 121 do 130) dne 3. februarja 1921 ob 32. uri popoldne. 14. Gg. popisni komisariji za XIV. okraj (popisni krog št. 131 do 140) dne 3. februarja 1921 ob 34. uri popoldne. 15. Gg. popisni komisariji za XV. okraj (popisni krog št. 141 do 150) dne 3. februarja 1921 ob 36. uri popoldne. 16. Gg. popisni komisariji za XVI. okraj (popisni krog št. 151 do 160) dne 3. februarja 1921 ob 38. uri popoldne. 17. Gg. popisni komisariji za XVII. okraj (popisni krog št. 161 do 170) dne 3. februarja 1921 ob 40. uri popoldne. 18. Gg. popisni komisariji za XVIII. okraj (popisni krog št. 171 do 180) dne 3. februarja 1921 ob 42. uri popoldne. 19. Gg. popisni komisariji za XIX. okraj (popisni krog št. 181 do 190) dne 3. februarja 1921 ob 44. uri popoldne. 20. Gg. popisni komisariji za XX. okraj (popisni krog št. 191 do 200) dne 3. februarja 1921 ob 46. uri popoldne. Ta poziv je nabit tudi na mestni deski, levo od vrat glavnega magistratnega poslopija, kjer se bodo nabili tudi nadaljni razglosi, ki se tičejo ljudskega štetja.

— **Pojasnilo k 14. točki** popisnice za ljudski popis. Ker se pri izpolnitvi popisnice za ljudski popis, ki se vrši od 1. do 10. februarja 1921, porajajo dvomi, kako naj se izpolni 14. vprašanje popisnice: »Ali je bil v vojni in v katero trupo je kot vojni obveznik vpisan?« se podaja sledeče pojasnilo: Na prvi del vprašanja: »Ali je bil v vojni?« se odgovori z a ali ne. Na drugi del vprašanja: »In v katero trupo je kot vojni obveznik vpisan?« se odgovori z navedbo onega vojnega oddelka ali jedinice, kateri vojni obveznik sedaj pripada. Ako bi kdo tega ne vedel, naj navede oddelke, oziroma jedinico, v kateri je v vojni služil. — Pripominja se, da po sedanjem vojnem zakonu traja vojna obveznost do 50. leta.

Jugoslovenskega kluba, Bunjevec in Narodnega kluba so nato prisegli. Asistiral je svečenik Vekoslav Wagner. Dr. Mate Laginja je izjavil nato, da je njegov spopad z dr. Lukaničem nastal čisto slučajno, ker se nista mogla sporazumeti radi nekakega datuma. Ob trinajstih je podpredsednik Čotić prekinil sejo in odredil nastopno v ponedeljek ob šestnajstih.

— **Beograd, 29. januarja.** Predsednik dr. Ribar otvori današnjo sejo konstituyente ob polu enajstih. Nadaljuje se debata o poslovniku. — Posl. Banič izjavlja v imenu Jugoslovenskega kluba, da bo njegov klub prisegel, ker hoče omogočiti parlamentarno delo in ker je za edinstveno državo. — Posl. dr. Drinković izjavlja v imenu Narodnega

Najnovejša poročila.

DIPLOMATIČNI INCIDENT S ŠVICO?

— **d Bern, 30. januarja.** Švicarska brzojavna agencija poroča: Z naslovom »Diplomatski incident med Švico in Jugoslavijo« objavlja zapadno-švicarski list »Eclair« iz Beograda, ki veli, da je odstop jugoslovenskega poslanika v Bernu v zvezi s tem, ker Švica noče izročiti bivšega cesarja Karla. K tej vesti je ugotoviti, da jugoslavija ni nikdar zahtevala izročitve in da so vsi iz tega izvirajoči zaključki brez podlage.

REPARACIJE ZA ITALIJO.

— **Rim, 30. januarja.** Iz zaključka o sporazumu za reparacije sledi, da dobi Italija 10 odstotkov, izvirajočih iz reparacijskega določila v Spa, ki ostane neizpremenjeno, kar pomeni progresijo od 200 milijonov do 600 milijonov na leto v markah v zlatu in 12 pro mille iz dobička naklade na nemški izvoz. Sporazum določa definitivno dolžovo in kredite med Italijo in Nemčijo. Sklepi se naznanijo Nemcem, ki so pozvani na dan 28. februarja v London. Dne 7. februarja se snidejo v Bruslju tehnični izvedenci za reparacije.

ITALIJANSKI PARLAMENT.

— **Rim, 30. januarja.** Socialisti obstruirajo zakonski načrt za zvišanje cene kruha. Zbornica je zelo nemirna. Bisognaj (soc.) je v včerajšnji seji podarjal škodo, ki jo prinese zakonski načrt delavskemu ljudstvu. Komisije za revizijo žita so izbornu služilo agrarcom. Proletariat bo znal preprečiti izvršitev takega zakona. Buggioni (soc.) je predlagal resolucijo, ki pravi, da dokler bo država trošila 10 milijard na leto za vojaštvo, se ne sme misliti na novo obremenitev revnih slojev. Pagella zahteva obsodbo vladne politike in trdi, da Giolittijev program za demokratične reforme je sama misti-

fikacija, kajti buržoazna vlada ne more štiti delavstva. V ponedeljek se prične debata o notranji politiki. Priglasenih je 37 govornikov.

POMOČ AVSTRIJI.

— **d Pariz, 29. januarja.** Konferenca je sprejela poročilo Loucheurja glede pomoči za Avstrijo, ki predvideva ustanovitev finančnega sindikata z glavno 200 milijonov. Poročilo Loucheurjevo o sredstvih za pomoč Avstriji priporoča zavezniki vladam, naj odpomorejo bedi avstrijske republike in naj se odpovedo vsem zahtevam glede reparacij in stroškov za posadke. Poročilo predvideva tudi ustanovitev neke »Avstrijske družbe«, ki naj bi jo priporočili bankirjem raznih držav po sprejetju gotovih odredb, glede zmanjšanja števila uradnikov, glede preoblike prebivalstva Dunaja in ustanovitve finančne kontrole. O stvari se bo še razpravljalo in v Portorože, v bližini Trsta se sestane konferenca vseh novih držav, ki so sosednjim Avstriji, da se izboljšajo odnosi teh držav in stanje tega dela Evrope.

NEMŠKA RAZOROŽITEV.

— **d Pariz, 29. januarja.** Diplomatski sotrudenik Agence Havas poroča: Nastopni sklepi so se sporčili Nemčiji: Glede razorožitve se je sprejelo poročilo maršala Focha. Nemčija mora med drugim prilagoditi svoje zakonodajstvo določbam pogodbe, mora odpraviti preobila častniška mesta v vojnem ministstvu do 15. aprila, mora do 28. februarja oddati preostali vojni material, mora do 30. junija razpustiti meščanske brambe in uničiti vse še neizgrajene vojne ladje in vse podmornike do 31. julija. Določbe zaveznikov v reparacijskem vprašanju se bodo naznanile reparacijski komisiji, ki bo nadzirala nemški izvoz. Nemčija mora izročiti zaveznikom bone, ki odgovarjajo anuitetam.

Kultura.

Repertoar narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Ponedeljek, 31. januarja: Zaprtó.
Torek, 1. februarja: Cvrček za pečjo, Red C.
Sreda, 2. februarja: Madame sans Gene, Izven.

Opera:

Ponedeljek, 31. januarja: Zaprtó.
Torek, 1. februarja: Fra Diavolo, Red D.
Sreda, 2. februarja: Od baike do baike, mladinska predstava ob 3. pop. Izven.

— **Staré Jos. Lisjakova hči.** Povest. Izdala Zveza kulturnih društev. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1920. 8, 130 str. Broš. K 15, po pošti 1.40 več. Članice Zveze dobe knjige potem Zveze za K 12. Po Kersnikovih potih je stopal Jos. Staré (1843—1907), profesor in ravnatelj v Zagrebu, ki je umrl v Ljubljani. Znan je zlasti po »Občini zgodovini«, ki jo je izdala Družba sv. Mohorja. Drugi zvezek knjižnice »Prosveti in zabavi« je obnovil Jos. Staretova najboljša povest »Lisjakova hči«, ki je izšla l. 1892 v »Ljubljanskem zvonu«. Pretekla zvoznica odnui neizkušeno, samostansko vzgojeno nečakinja njenemu mehkeemu soprogu ter jo spravi po spolzki stezi samoljublja v naračje oboženemu poročniku. Radbinska založba s krepko realnostjo, ki ji mestoma ne manjka romantičnih primsi: ljubljansko življenje pred dobrim polstoletem, ki je bilo središče raznih plesnih in maskaradnih zabav, je podano prav živo. Jos. Stare je prijeten povedovalec, zato najde ta njegova povest brezdvomno znova dovolj hvaležnih čitateljev. Knjiga se narača pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

— **Wilde Oskar: Pravljičje.** Poslovenil M. F. v Ljubljani 1921. Založila Slovenska Socialna Matica. Naša prevodna literatura je pri nas razmeroma še vedno precej revna. Zlasti nam manjka modernih klasikov iz velikih zapadnih literatur. Zato moramo najtopleje pozdraviti najnovejši prevod prekrasnih pravljic tega duhovitega Angleža, ki spada med najisjalnejše stiliste svetovne literature. Njegove pravljice so deloma nežna poezija, mestoma pretekana s humorjem, satiro, a tudi jedrkim cinizmom. Čitajo se vedno znova, ter je izšlo v vseh književnostih nebroj izdaj tega Wildovega delca. Slovenska knjiga obsega vseh 15 Wildjevih pravljic. Uverjeni smo, da jih bo tudi vsak naš inteligent čital z užikom. Oprema knjige je zelo lepa, napir za današnje razmere krasen. Dobiva se le vezani izvod po 50 K pri »Slovenski Socialni Matici« v Ljubljani, poštni predal 91.

Društvene vesti in prireditve.

— **Odbor in članice »Splošnega slovenskega ženskega društva«** vabimo, da se zanesljivo udeležijo velevažnega sestanka v torek, dne 1. februarja ob pol 6. popoldne v posvetovalnici na magistratu. Na dnevnem redu je: razgovor o ukrepih z ozirom na predstolečo ankisijo zasedenega ozemlja. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

— **b Primork** priredi jutri, dne 1. februarja ob 9. zvečer v dvorani Dravske c. »Krizantemi večer«.

— **Na vantovski ples** jutri, v torek, zvečer v Mestnem domu v prid šentjakobski knjižnici opozarjamo še enkrat občinstvo. Vabimo nanj ne samo fante in dekleta, ampak seveda tudi zakonce obojega spola, da nam dajo navodil za prihodnje življenje, kadar nas uhvati zakonska mreža. Vstopnina za člane šentjakobskega naprednega društva v predprodaji zvečer v knjižnici 10 K, pri blagajni v Mestnem domu za vsakogar 20 K.

Priloge za drugi pokrajinski sokolski zlet v Osijeku.

Kakor znano, je Jugoslovenski sokolski savez sklenil, da se vrši drugi pokrajinski sokolski zlet v Osijeku kot druga manifestacija našega pomlajenega sokolstva na podlagi narodnega in državnega edinstva. Zlet se bo vršil 27., 28. in 29. junija ter bo po svojem obsegu in številu udeležencev večji nego je bil mariborski. Zleta se bo udeležilo obligatno in v polnem številu osem sokolskih žup, ki mejijo na osiškoe župo, ter številne delegacije vseh drugih jugoslovenskih žup, kakor tudi mnogostevilna delegacija češke sokolske zveze. Po dosedanjih računih se bo udeležilo zleta okoli 10.000 jugoslovenskih in 4000 češko-slovaških Sokolov.

Osiška sokolska župa marljivo pripravlja in organizira zlet, tehnični odbor župe sporazumno s Savezom sestavlja uove vaje in nastope, starešinstvo župe pa je organiziralo posamezne potrebne odbore. Na skupščini, ki se je vršila 2. t. m., in katere so se udeležili številni vojaški in civilni zastopniki, so bili izvoljeni nastopni odbori: slavnostni, stavbeni, finančni, aprovizacijski, odbor za propagando in tisk, zdravstveni, odbor za razstavo, gledališki in železniški odbor. Kot eksekutiva centralnega zletnega odbora funkcionira »Sletska kancelarija« v Kolodvorski ulici 29, ki daje vse potrebne informacije. Vsi posamezni odbori so pričeli že aktivno delati. Finančni odbor je dosegel za župo od Jugoslovenske banke kredit v znesku 150.000 K. Župa je kupila vse stavbni material od mariborskega zleta. Finančni odbor bo izdal tudi plačilne listke za vse kavarne in gostilne ter bo šlo od vsakega ra-

čuna 50 vin. v korist zleta. Stavbeni odbor je storil že vse korake za nastanitev Sokolov v zasebnih hišah Solah in volajnicah. Osješka sladkorna tovarnica je dala na razpolago svoje prostore za 1000 Sokolov s tisoč posteljami in električno razsvetljavo. Za časa zleta se priredi gospodarska, obrtna, industrijska in umetniška razstava. Češko-slovenska obec pro Slavoniju dela intenzivno za čim večjo proslavo sokolske misli v Jugoslaviji.

Kakor je razvidno iz teh podatkov, je drugi pokrajinski sokolski zlet globoko zasnovan in bo brez dvoma mnogo pripomogel h končni konsolidaciji narodnega in državnega edinstva.

Gospodarske vesti.

— Državna posredovalnica za delo. Promet od 1. januarja do 22. januarja t. l. izkazuje 1254 strank in sicer 512 delodajalcev in 742 delojemalcev. Posredovanje se je izvršilo v tem času 282. Dela iščejo: pisarniške moči, kleparji, kovači, slikarji, pleskarji, krojači, šivilje, zidarji, tesarji, strojniki, kurjači, peki, mlinarji, mesarji, natakarji, natakarice, služkinje, kuharice, vajenci vajenke itd. — V delo se sprejmejo: mizarji, krojači za malo delo, žagarji - gataristi, tesarji, železolarji, mehaniki za šivalne stroje, elektromonterji, mlinarji, vzgojiteljice, bolniške strežnice, služkinje, kuharice, vajenke itd.

— g Kovine na svetovnem trgu. V Londonu in Novem Jorku pada cena srebra. Vzroki so: otežkočenje življenjskih pogojev v Vzhodni Aziji vsled padanja cen surovin in slabi konsum Evrope, kakor tudi silna lakota na Kitajskem. Dne 15. oktobra je notirala v Londonu unča srebra še 57½ pence tekom novembra do 1. decembra pa je padla na 45 pence, 31. decembra že na 40½ pence in sedaj se poroča, da stoji na 39½ pence. Lani 12. februarja je bila cena srebra dosegla svojo najvišjo višino, namreč 89½ pence. Pred vojno pa je bila padla njegova cena že na 17 pence. Lani februarja so na Angleškem poslabšali denar na ta način, da so začeli kovati srebrni denar s 500 od tisoč srebra namesto dotedanjega kova 925 od tisoč. Tudi sicer pri kovinah vidimo podobno nazadovanje cen. Tako je stal baker sredi septembra ena tona 100½ funta šterlinga, danes samo 70½ funta; cin 273½ funta, danes 187½ funta; cink

40 in 24½ funta; svinec 34½ in 22½ funta za angleško tona. Kar se tiče železa, je bilo zadnji čas opažati čudno dejstvo, da je cena na svetovnem trgu začela rapidno padati kljub temu, da je padla ameriška produkcija v enem mesecu od 328 milijonov na 294 milijonov ton in je padlo število delajočih plavžev od 287 na 252. Cena je padla za 25 frankov pri toni. Kljub temu je malo povpraševanja kar je karakteristično za vse današnje kupce, da ni nikjer stabilnosti. Skladišča so polna, francoska industrija popuša še nadalje v cenah. Na Angleškem stane hematit 13 do 14 funtov angleška tona. Cene v Nemčiji so še nižje, dasiravno so v zadnjem mesecu nekoliko poskočile. Povpraševanje je večje zlasti za lito železo in je bila Nemčija prisiljena celo sama kupiti na tujem trgu. Polfabrikatov ima Nemčija v izobilju, enako tudi žice. Za oblikovano železo je na nemškem trgu povpraševanje živahno, zlasti za težke profile. Železna pločevina gre dobro, ladjedelnice v inozemstvu naročajo ceno nemško pločevino, finjša pločevina pa leži v skladiščih, ker je povpraševanje slabo ter se v teh kvalitetah zlasti na Francoskem in Angleškem naročila hitro izvršujejo. Drugače je z železom v palicah ki ga je mogoče dobiti samo z zamudo do štirih mesecev, ker je bil konsum do sedaj slab in industrija sedaj ne zmora tako hitro vseh naročil. Nemčija se drži v svojih cenah za surovo železo cen železnogospodarske zveze z dne 1. avgusta 1920, za polfabrikate, formirano železo, v palicah in za pločevino pa veljajo popusti z dne 1. novembra l. l. ter so te cene obvezne do konca februarja. Kljub velikim produkcijskim stroškom je dobiček pri železu vendar zelo velik ter porabljenem nemške tovarne v renko - westfalskem in gornjeslezijskem revirju te dobičke, da razširjajo in modernizirajo svoje tovarne. Kar se tiče produkcije bakra, je bila Amerika v zadnjih desetletjih vodilna. Leta 1880. je bil njen delež na svetovni produkciji 17%, leta 1913. že 55%. V času od 1879 do 1913 je znašala svetovna produkcija bakra 16 milijonov ton ter so bile v tem času pri tej produkciji države udeležene takole: Zedinjene države 51%, Španija in Portugalska 11%, Čile 7%, Japonska 6%, Mehika 5%, Avstralija 5%. Nemčija 4%. Podobno se je dvignila elektrolitična bakrena industrija v Ameriki. Bakra so podelale Severna Amerika, Nem-

čija, Anglija in Francija zadnjih 16 let največ in sicer okroglo 80% svetovne produkcije, med njimi Zedinjene države vsaj 28%. Vedno naraščajoča potreba elektrike, dviga tudi to produkcijo. Takoj za Zedinjenimi državami je stala leta 1913 Nemčija. Sedaj pa je padla poraba nemškega bakra na polovico, tudi produkcija Amerike se je znižala. Mnogo delavcev je brez posla, kljub temu so ameriška skladišča prenapolnjena, kar je posledica dragega dolarja. Vsled tega je padla v New Yorku cena bakra na 13 centov za ameriški funt, dočim je bila začetkom 1917 že 37 centov. V Londonu je stalo 1016 kg bakra marca 1907 še 110 funtov, ob izbruhu vojne 57 funtov, leta 1917 že 160 funtov, lani februarja 119 funtov, aprila 111 funtov in decembra l. l. 78 funtov, lani februarja imamo 78 funtov, danes pa notira še pod 70 funtov. V Nemčiji je stalo pred vojno 100 kg bakra 114 mark, elektrolitični baker pa je stal lani 4700 mark ter padel do aprila na 2855, do konca maja na 1609 in si je opomogel pozneje na okroglo 2000 mark. Kakor se da danes soditi, se svetovna kriza na kovinskem trgu še vedno postruže, pričakovati je pri večini kovin še padca cene, pač pa je gotovo, da te nizke cene tudi ne bodo ostale stabilne. To je tudi posledica vojne, da se cene ne morejo ustaliti in obdržati.

— g Davek na poslovni promet. Po informacijah finančne delegacije v Ljubljani izide v prihodnjem Uradnem listu razglas, ki uravnava postopanje pri plačilu davka na poslovni promet za blago, uvoženo v državo pred uveljavljenjem finančnega zakona za leto 1920/21, to je pred 6. novembrom 1920. Kdor ima tako blago v zalozgi mora predložiti najkasneje do 15. februarja 1921 pristojnemu davčnemu uradu popis tega blaga v dveh izvodih in hkratu plačati odnadjajoči davek. Ta davek znaša za luksuzno blago 10%, za ostalo blago pa 2% prodajne cene. Za popise se morajo porabiti posebne tiskovine, ki bodo po 1 K za poloz (z dvema izvodom) te dni na podlagi prijavljenih uradih. Popis mora povsem odgovarjati delanskim razmeram tako glede množice, kakor glede prodajne vrednosti. Za napake navedbe so zapretno visoke denarne kazni; poleg tega še zapade zatajeno blago na korist državne blaginje, katera izplača eno četrtino od izkupila za zatajeno in zase-

ženo blago onemu, ki pripomore državi izslediti take prestopke.

— g Vloge pošne hranilnice v Trstu. Iz Trsta poročajo, da se vrši te dni pri tamošnji trgovski zbornici posvetovanje glede povračila depozitov pri avstrijski poštni hranilnici, katerim se pri izplačanju do sedaj še ni priznala reacija 100 K = 60 lir. Gre za 30 milijonov, ki so last veličarjev in za kakih 30 milijonov kron vlog malih hranilcev. Do sedaj italijanska vlada tega vprašanja še ni rešila, vsled česar so imeli zlasti mali hranilci občutno škodo. Tržaška trgovska zbornica namerava storiti v tem oziru energične korake pri italijanski vladi.

Predavanje o Siamu.

II.

Inž. Lupša hoče izvesti prvo znanstveno in komercialno jugoslovensko ekspedicio v vzhodno Azijo do ogledi pot za naše delo v bodočnosti tudi v teh krajih. Naloga te ekspedice je bo:

1. Navezati trgovinski stik in proučiti vse, kar je potrebno za to, da se obnesejo in ukoreninijo naši interesi v bodočnosti na daljnem Vzhodu.
2. Proučiti na licu mesta zadnje spremembe narodno - gospodarskega in socijalnega značaja tam bivajočih narodov.
3. Nabrati vsestranski znanstveni material, osobito zbirke za šole in muzeje.
4. Pridobiti sploh ugleda našemu narodu in državi s katerim bo prišla ekspedicio v dotik.

Na podlagi rezultatov te ekspedice se bo osnovala jugoslovanska azijska družba interesentov za izvoz in uvoz ozir. se bodo ustanovile agenture ako bo to odgovarjalo interesom.

Upati je, da bodo merodajni faktorji pripoznali važnost stika in podpirali to podjetje ker inž. Lupša je najboljši izvedenec trm zunaj. Ali ne bi bilo lep, češtno in koristno, da bi se pokazala tudi jugoslovanska zastava prvokrat na daljnem vzhodu sedaj že tretje leto po prevratu kakor so storili to Čehoslovaki, ki že goje tam svoj promet vkljub temu, da je njihova država bolj oddaljena od morja kakor naša? Vsi narodi hrepene po časti, vsi narodi pošiljajo svoje sposobne može tudi na pozorišče daljnega vzhoda, da vpli-

vajo tam med narodi starodavne kulture in svojo vedo ugodno in ugledno v ojačenje in probudo lastnih interesov. Glejte Japonce kako se zanimajo za nas, marsikateri znanstvenik in drugi je čislal naše kraje, povsod so se pokazali nam naklonjeni zakaj se vendar mi ne bi zanimali za nje in njihovo deželo? Treba je da nastopimo tudi mi in pokazemo svetu na daljnem vzhodu kaj znamo in kaj imamo, da nismo kulturno zaostali kakor si domnevajo in nas proglasajo naši nasprotniki t. j. da nismo narod tistega balkanizma o katerem se je govorilo a ponižujočimi nameni nam v škodo pred svetom, ki nas še premalo pozna. Dokazimo da smo zmorni tekmovalci v mednarodnem civilizatorskem konkurenčnem boju.

Glavni izvoznik predmetov Siamu so bombaž, kava, riž, čaj, poper, cimet, cin, wolfram, dragocena kamenja, leopardove, tigrove in druge kože, rogove vsake vrste, slonova kost, gambaž, benzoa, želak, surovi gumi, gum benjamin, kopra, svila, les vsake vrste drog za zdravila, mangrove skorje za črešlo itd. Uvažajo se vsi evropski predmeti. Za nas bi prišli pred vsem naslednji vpoštev: vino, pivno, mineralne vode, suho in konzervirano sadje kakor slive, jabolka itd., orodje vsake vrste karbid, puške za lov, kemikalije vsake vrste itd. Predavanje je bilo izborno obiskano ter je žel gosp. predavatelj obilo priznanja za stvarna, res zanimiva in poučna izvajanja. Naša želja je, da se vspostavi čimprej trgovski stiki z vzhodno Azijo pred vsem s Siamom ker le na ta način bomo kupovali blago iz prve roke in ne kot sedaj po visokih cenah iz tretje ali pete roke.

Poizvedke.

— Svilen, črn, širok pas se je izgubil v soboto, dne 29. januarja med 19. in 20. uro na potu iz Hradskega vasi preko Poljanske ceste, mimo pošte v Knaflijevo ulico. Pošten najditelj se prosi, da bi istega oddal v Knaflijevi ulici št. 10. III. nadstr. levo, ali pa v Kazini, II. nadstr. vrata št. 16.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Kopališki hotel

v morski kopeli v Jugoslaviji na Adriji kupim ali vzamem v zakup, eventualno se z večjo glavnico udeležim podobnega podjetja. Ponudbe pod „Reelni odbornik Čech“ na insertni kancelar Taussig, Pragaj Vaclavské náměstí 45. 741

Električni likalniki

za vsako idčo napetost, 150 voltov, 220 voltov so takoj dobavni pri skladišču v Mariboru. Prodajalci dobe pri večem nakupu ugodnosti v cenah. Družba za električno industrijo d. d. Maribor, Jurčičeva ulica 8. 737

Bez posebnega obvestila.

Bogu vsemogočnemu je dopadlo poklicati v boljše življenje našo predrago sestro in teto, gospodično

Avrelijo Stibil

po kratkem trpljenju v 70. letu njene starosti, v soboto 29. januarja t. l. ob pol 12. uri dop., prevideno s sv. zakramenti za umirajoče.

Pogreb se bo vršil iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališču pri Sv. Križu v ponedeljek 31. t. m. ob 2. uri popoldne.

V Ljubljani, 30. prosinca 1921.

Žalujejo rodbine: Vičič, Aljančič, Simončič in sorodniki.

Tužnim srcem javljamo, da je naš ljubljani soprog, papa, stari papa, stric, brat, in tast, gospod

Matija Lavrenčič

zasebnik

v petek, dne 28. januarja t. l. ob 10. uri zvečer mirno preminul.

Pogreb se je vršil v Trstu v nedeljo, dne 30. januarja t. l. na ondočno pokopališče.

Počivaj v miru!

Ljubljana-Trst, dne 30. januarja 1921.

Žalujejo rodbine: Lavrenčič, Fortič, Kumar.

Višji uradnik, soliden, išče sobo, tudi s hrano. Ponudbe pod „Dr. 35/730“ na upravo Slov. Naroda. 730

Pozor! Srebrni odstavek (70 cn) 2 srebrno okovana skleda in 2 srebrni zajemalki (plita in vilice) se prodajo. Eržen, slašičarna, Kongresni trg 12. 729

Gospodična išče stanovanje in hrano pri obitelji, ki ima Kevir. Ponudbe na upravnishvo Slov. Naroda pod „Obitelj 736“. 736

Hiša naprodaj v ljubljanskem predmestju, peko, ugo ni ceni. Enonadstropna, vodovod hiši. P. izve se v upravnishvo Slov. Naroda. 735

2 otroš'a voz'č'a dobro ohranjena sta napreda. Franc Klon, sedlar Ribnica, Nemška vas. 751

Iščem sobo s hrano pri boljši rodbini. Ponudbe pod „Na plačlo se ne gleda 739“ na upavo Slov. Naroda. 739

Službo išče gospodična srednje starost, večja, rosti veša večjega in malega gospodnist a. Gre v mesto ali na deželo. Cenjene ponudbe pod „Gos. odnaja 142“ na upravnishvo Slov. Naroda. 742

Prispjeli „Kontinental“ pisarji strojevi sa latinicom ili cirilicom. Vrpce za sve pisace strojeve, karbonski papir i sav ostali pribor. Ilica 25/1. Natter i drug, Zagreb. Tel. 9-27. Vlastita mehanička radiona. Vlastita mehanička radiona.

Vrlo važno za kučevlastnike i graditelje kuća! Blagajne za uzidati. Prištednja na prostoru, sigurnost vatri i provali. — Blagajne u svim velicina na skladištu. Asbestni ormari za knjige, blagajne sa pultom. Opis na zahtjev badava. Natter i drug - Zagreb, Telefon. 1-27. Ilica 25., I.

Anton Jeretina kroat danes, dne 30. januarja ob pol 8 zvečer po dogotrajni mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, Bogu vdano preminul. Pogreb dragoga rami a bo v torek dn. 1. februarja 1921 ob pol 3. popoldne iz hiše žalosti, Sv. Jakoba trg št. 8, na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo ga v molitev in blag spomin! Ljubljana, dne 30. januarja 1921. Žalujoča rodbina Jeretina.

Petrolej la raf. svetli, prodaje dokle Z. - iha traie, uz cieniu od 23 K po nelo - g trg. tvrdka A. Wlczeka nasli. u Varazdina. 748

V svrhu slovenske in italijanske konverzacije iščeta dva distinguirana gospoda dve izobraženi dami. Ponudbe pod „Vesela 748“ na upravo Slov. Naroda. 744

Prota se 15 m² orehovega lesa v blodih. Naslov pove upravnishvo Slov. venskega Naroda 750

Proda se ženski Sivalni stroj Singer in stroji stroj Svalni stroški vozč'k Oboje dobro ohranjeno. Ogleda se od 12 do pol 2 popo dan. Naslov pove upravnishvo Slovenskega Naroda. 747

Napredaj ponolnoma nova fina oboka za nevesto ali ružo damo. Ponudbe pod „Nevesta 749“ na upravo Slov. Naroda. 749

Svarilo. Svarim a tem vsakogar, da nikomur ne da niasar na moje ime, ker nisem plač lica za nikogar. Pavi Vroznig, kavarna „Viktor“ Kočevje.

Razno pohišstvo in sicer spal a soba, jedilna soba, saonska garnitura, zofa, ot mana, podobne svetilke itd. se prodaja na Glincih št. 37 ob Tržaški cesti. 678

Parostroj sa 140 konjskih sila sa Riderjevim upravljačem (Ridersteuerung) i sa kotlom, zamašnjakom na užetu, solidno gradjen, predratna izradba Brno-Kraljevo-poljske tovarnice strojeva, postavljen i s osoban za pogon, može se vidjeti u Sisku, prodaje se odmah. Upitaji se kod Ing. I. Citrona, Sisk II. ul. 670

Lokomobila 12 HP napredaj. Goni brezhibno žago na 3 kline in cirkularno. Ogleda se lahko v obratu. Vraščanja na Fr. Zabavnik, Rimska cesta 16, Ljubljana. 662

Nudi se prilžnost za prevoz pohišva ali aličnega iz Hrvaškega, Primorja (Bakar, Sušak, Reka) v Ljubljano. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 732

Vila na Bledu enonadstropna, z vsem pohištvom, se prodaja. Naslov pove upravnishvo Slov. Naroda. 731

Lasne mrežice enostavne in dvojne, barvo za lase „Nuisol“, zobno kremo „Kalodont“, gledališne šminke v garniturah ter pristni „Mastix“ pripravoka Stefana Strmoli, Ljubljana. Pod Tranco št. 1. 734

Proda se: moško kojo za K 900—, motorni plavč K 550—, gosli K 350—, citre K 1000—, Kje, pove upravnishvo Slovenskega Naroda. 733

600 K nagrade dobi, kdor odda solidnemu gospodu nemeni sobo, katera se bo rabila samo 4 mesece v letu. Naslov v uprav. Slov. Naroda pod „Nemobilna soba 728“. 728

Elegantno pohišstvo za jedilno sobo se radi preseljevanja proda. Naslov pove upravnishvo Slovenskega Naroda. 627

Moderne oprave za kopalnice tajenčni klozeti, umivalniki, kopelne peči, emajlirane lito banje. Točna dobava z izvoznico. Velika zaloga. LEOPOLD BLAU & Co. Ges. m. b. H. Wien, II. Aspernbüchweg 5. Izvoz po vsem svetu. Telefon interurban 43351. 9818

Manjša hiša in več stavbenih parcel napredaj. Naslov pove upravnishvo Slov. Naroda. 697

Sprejme se več gospodov na dobro domačo hrano. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 716

Nov lovski oziroma športni voz se zamenja za lahko kočijo ali dober zavozilni pravljienček. Proda se tudi nov majhen komat. Ogleda se lahko vsak dan v Hradskega vasi št. 48, pod Bolovcem. 723

Razno pohišstvo in sicer spal a soba, jedilna soba, saonska garnitura, zofa, ot mana, podobne svetilke itd. se prodaja na Glincih št. 37 ob Tržaški cesti. 678

Parostroj sa 140 konjskih sila sa Riderjevim upravljačem (Ridersteuerung) i sa kotlom, zamašnjakom na užetu, solidno gradjen, predratna izradba Brno-Kraljevo-poljske tovarnice strojeva, postavljen i s osoban za pogon, može se vidjeti u Sisku, prodaje se odmah. Upitaji se kod Ing. I. Citrona, Sisk II. ul. 670

Lokomobila 12 HP napredaj. Goni brezhibno žago na 3 kline in cirkularno. Ogleda se lahko v obratu. Vraščanja na Fr. Zabavnik, Rimska cesta 16, Ljubljana. 662

Nudi se prilžnost za prevoz pohišva ali aličnega iz Hrvaškega, Primorja (Bakar, Sušak, Reka) v Ljubljano. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 732

Vila na Bledu enonadstropna, z vsem pohištvom, se prodaja. Naslov pove upravnishvo Slov. Naroda. 731

Lasne mrežice enostavne in dvojne, barvo za lase „Nuisol“, zobno kremo „Kalodont“, gledališne šminke v garniturah ter pristni „Mastix“ pripravoka Stefana Strmoli, Ljubljana. Pod Tranco št. 1. 734

Po ugodni ceni se prodaja večja množina vin-kih hrabnih in nekaj transportnih sodov, kakor tudi nekaj malih od ca 25 do 60 l. Sodi so iz hrastovega lesa, v najboljšem stanju. Jos Stadler, Ljubljana, Sodna ulica 11. 631

Jedilnica moderna, kompletna (hrati), snažna otroška postelja, otroški stol (tonet), kopalna banja za otroke in drugo se zaradi odpotovanja proda. Vprašati: Mestni trg 6, II. nadstropje. 459

Licitacija občinskega vina in igruja mesta Ormož se vrši na Svečnici, dne 2. februarja 1921 ob 3. uri popoldne v obč. skl. pisarni v Ormožu. Mestno županstvo Ormož, dne 17. januarja 1921.

Sprejme se takoj trgovski pomočnik mešane stroke, prvovrstni moč in učenc. Trgov. šterka, Črnomelj.

Vino izbrano, naravno, belo ali eviček, novo ali staro, po vrlo niski ceni na malo in veliko pošilja v poslan h sodik trgovina vina Ciglar Stubica, Hrvaško Zanje. 461

Anton Marlon trgovec Francka roj. Oblakova poročena. Ljubljana, 30. januarja 1921.

Alojz Fuchs zlatar in juvelir Selenburgova ulica 6 ima vedno v zalogi veliko izbiro vsakovrstnih poročnih prstanov. izvršuje tudi po naročilu v raznih oblikah

Prevezl sem zastopstvo prvovrstnih tvornic: nudim elektrotehnični material, betonsko železo, različen železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić Beograd, Miletića ul. 15.